

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. אנדרונינוס בריה בפני עצמה הוא ולא הכריעו בו חכמים אם זכר אם נקבה.....1
- ב. אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית ... צריך שתי שבתות ושלישם³
- ג. אין אדם אוסר דבר שאינו שלו.....5
- הדרן עלך הערל.....7

דף פג.

א. אנדרונינוס בריה בפני עצמה הוא ולא הכריעו בו חכמים אם זכר אם נקבה

דעות שונות נאמרו במהותו של אנדרונינוס: א) האנדרונינוס הוא ספק זכר ספק נקבה¹ ב) בריה בפני עצמה הוא², ולא הכריעו בו חכמים אם זכר או נקבה היינו שהוא מין מיוחד לא איש ולא אשה³, ויש מפרשים⁴ שיש באנדרונינוס שלשה ספיקות ספק בריה, ספק איש, ספק אשה ג) מקצתו זכר ומקצתו נקבה⁵ ד) זכר ודאי הוא⁶. והעיקר להלכה כדעה ראשונה שאנדרונינוס ספק זכר ספק נקיבה⁷.

¹ רי"ף יבמות שם; רמב"ם מילה פ"ג ה"ו ואישות פ"ב הכ"ד ונזירות פ"ב הי"א והניגה פ"ב ה"א ועדות פ"ט ה"ג; מוש"ע או"ח שלא היו"ד קצד ח, שמו ג ועוד. ועי' ב"ח יו"ד סי' רסה והגר"א אהע"ז סי' קעב ס"ק יח
² ודעת ר"י כאן בסוגיין ש"בריה בפני עצמה" היינו ספק זכר ספק נקבה, אלא שהוא ספק תמידי שלא יתברר לעולם, שלא כמזמזם שכשיקרא יתברר, ואין דעה זו הולקת על הדעה הקודמת.
³ הרמב"ן בקונטרס אחרון ליבמות שם ובהלכות בכורות פ"ו; רא"ש בכורות פ"ו סי' ח. וכן פסק בלבוש או"ח קצט י וז"ל אבל אינו מזמן לא לנשים ולא לאנשים מפני שהוא בריה בפני עצמו ואינו מצטרף לא לאיש ולא לאשה שאינו לא איש ולא אשה
⁴ ר"ש משנין בכורים פ"ד.
⁵ תירוצו ב' בתוס' יבמות שם לדעת ת"ק בבכורים, הראב"ד בהשנות שופר פ"ב ה"ב ותרומות פ"ז הט"ז.
⁶ עי' טור בשם ר"י ורא"ש ביו"ד סי' רסה ואהע"ז סי' מד וסי' קעב. רמ"א אהע"ז מד ה בשם י"א
⁷ ועיין בארצות החיים שהביא ראיה מכמה מקומות דפסקינן כן להלכה שהוא בגדר ספק ולא כמ"ד שהוא בריה בפני עצמו. מ"ב יז ס"ק ח

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

במצוות ואיסורים וחובים אמרו⁸, שאנדרוגינוס יש בו דרכים שוה לאנשים ויש בו דרכים שוה לנשים⁹ ויש בו דרכים שוה לאנשים ולנשים ויש בו דרכים שאינו שוה לא לאנשים ולא לנשים, שנותנים עליו חומרי האיש וחומרי האשה בכל מקום¹⁰. כלל זה הוא לכל השיטות.

לפיכך אנדרוגינוס חייב בכל המצוות האמורות בתורה כאנשים¹¹, אפילו במצוות עשה שהזמן גרמא שהנשים פטורות, כמו ציצית¹² וכיוצא, וכן חייבים למולו כאיש. וחייב בשופר¹³ אינו מוציא אלא את מינו¹⁴ וגם במגילה אינו מוציא אלא את מינו¹⁵. אך מכיון שהוא ספק זכר לא יברך על המצוות¹⁶, ולפי מה שנהגו בקהילות האשכנזים לנשים לברך במצות עשה שהזמן גרמא, גם הם יברכו¹⁷. אולם לא יברכו על מילתו¹⁸.

בשופר או שאר מצוות עשה שהזמן גרמא אינו מוציא אלא את מינו¹⁹ וגם במגילה אינו מוציא אלא את מינו²⁰, ובברכת המזון אינו מזמן²¹ אלא למינו²². שכל אנדרוגינוס שוין שיש להם זכרות ונקבות, ואם הוא בכלל זכר גם חבירו הוא בכלל זכר, אבל אינו יכול להוציא את שאינו מינו, שמא הוא בכלל נקבה.

זמן גדלותו של אנדרוגינוס לחיוב במצוות הוא כשיהיה בן שנים עשרה שנה ויום אחד כנקבה²³, שהרי הוא ספק נקבה. אבל במצוות שהנשים פטורות אינו חייב עד שיהיה בן שלש עשרה שנה ויום אחד, שממה נפשך אם הוא איש עדיין קטן הוא ואם הוא אשה הרי הוא פטור ממצוות

⁸ בכורים שם ותוספתא בכורים ב

⁹ רמב"ם נזירות פ"ב ה"י

¹⁰ רמב"ם ע"ז פי"ב ה"ד

¹¹ דספק תורה לחומרא כן כתב ב"י ומשמע מזה דדבר שהיובו רק מדרבנן כגון מלית שאולה אחר ל' יום וכנזכר בסימן י"ד או בגד שהיובו רק מטעם ספק כגון בגד שהציו פתוח וחציו סתום וכנזכר בסימן י' ס"ז רשאין לילך בו בלא ציצית ועיין בפמ"ג שכתב עוד כעין זה ואולי דיש להחמיר בכל זה מפני מראית העין.

¹² שו"ע ונו"כ או"ח יז ב ועיין ס' אתון דאורייתא (להגר"י ענגיל) כלל י"א דאף שעל שאר מצות עשה שהזמן גרמא נשים כשמקיימות נהגות האשכנזיות לברך, וא"כ הוא הדין אנדרוגינוס שאני ציצית שאף על הגברים אינה מצוה חיובית, אלא אם ילבש ד' כנפות מתחייב להטיל ציצית, לכן אין להם לברך כלל.

¹³ שו"ע ונו"כ תקפ"ט ד

¹⁴ שו"ע ונו"כ תקפ"ט ד

¹⁵ שו"ע ונו"כ תרפ"ג

¹⁶ מ"ב סו א ותקפ"ט ו.

¹⁷ רמ"א או"ח יז ב

¹⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד רס"ה ג

¹⁹ שו"ע ונו"כ תקפ"ט ד

²⁰ שו"ע ונו"כ תרפ"ג

²¹ ועיין בלבוש שם שהיובו ליזמן והוא לשיטתו שפסק שבריה בפני עצמו הוא, עיי"ש ובעולת תמיד חילק בזימון שלושה אינו חייב ובזימון עשרה שהוא דאורייתא חייב והביאו בא"ר שם ה

²² שו"ע ונו"כ קצ"ט ח

²³ רמב"ם אישות פ"ב הכ"ה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

אלו²⁴, ומכיון שאין דרכו של אנדרוג' להביא סימנים של גדלות, לא כזכר ולא כנקבה, נעשה גדול אף בלי סימנים²⁵, ויש אומרים²⁶ שלענן סימנים הרי הוא ככל אדם.

אנדרוגינוס אסור אף בלאוין שישנם באנשים בלבד, והם לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנד, ולנפש לא יטמא בעמיו הנאמר בכהנים, שהרי הוא ספק איש²⁷, ואינו לוקה אם עבר. ואסור ללבוש בגדים כאשה, אלא לובש בגדי איש²⁸, ומסתפר כאיש²⁹ שלא יבוא לינשא אם יתנהג כאשה, ואם עבר אינו לוקה.

וכבא התבאר לעיל פא. שהאנדרוגינוס³⁰ מותר לינשא אשה³¹. וקידושו קידושי ספק³², והיינו שמותר לינשא אשה אם ירצה, אבל אין הוא חייב בפריה ורביה³³. ולסוברים שודאי זכר הוא, יש אומרים שחייב בפריה ורביה ו"אנדרוג' נושא" שאמרו, פירושו שחייב לינשא³⁴. אבל לא נינשא לזכר, והבא עליו כבא על הזכר³⁵.

ב. אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית ... צריך שתי שבתות ושלישים

כבר התבאר במסכת ראש השנה דף י: שעל אף שבזמן הזה אין דין תוספת שביעית³⁶ אך בזמן הזה אין נוטעין אילנות ואין מרכיבין ואין מבריכין³⁷ ערב

²⁴ לה"מ שם

²⁵ מ"מ שם לדעת הרמב"ם, ועיי"ש שאין הדבר ברור אצלו כ"כ

²⁶ דעת הראב"ד שם

²⁷ רמב"ם ע"ז פי"ב ה"ד וה"י, טוש"ע יו"ד קפא ה, וש"ך קפב ה.

²⁸ רמ"א יו"ד קפב ה

²⁹ דרכי תשובה שם יד

³⁰ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק א הלכה טו

³¹ ודעת רבינו אף על פי שהוא ספק וקידושו ספק כמו שנזכר פ"ד מהלכות אישות אעפ"כ נושא לכתחילה שאע"פ שאין אשה נושאת אשה אנדרוגינוס נושא הוא אשה דהא חזינן דרחמנא רבייה לענין משכב זכור ואף על פי שאשה אינה נושאת אשה ונשים המסוללות זו בזו אסור הוא כמו שנזכר פרק כ"א לענין זה אנדרוגינוס כזכר הוא זהו דעת רבינו

³² הלכות אישות פרק ד הלכה יא

³³ פי' הרמ"ע מפאנו לבכורים ד ב ועיי' רמב"ם יבום וחליצה פ"ו ה"ב שאינו ראוי להוליד.

³⁴ תוס' יבמות בסוגיין עמוד ב ד"ה תנן, ועיי' מהרי"ט אלגזי בכורות פ"ו ומנ"ח מצוה א בשם מעשה טוביה שיש אנדרוגינוס שמוליד.

³⁵ אולם רק בבא עליו דרך זכרותו כלומר מאחוריו חייב, אבל אם בא עליו דרך נקבותו פטור. כמבואר להלן דף פב.

³⁶ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ג הלכה יא

³⁷ כגון ענף של גפן שהוא רך ומכניסין קצהו בארץ ויוצא במקום אחר גפן אחר וכגון שנמטע הראשון לסייג או לעצים ובא להבריך השני' למאכל אם נטע הראשונה תוך מ"ד יום אסור אבל אם הראשונה ניטעה לפני מ"ד

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

שביעית אלא כדי שתקלוט הנטיעה ותשהה אחר הקליטה ל' יום³⁸ קודם ר"ה של שביעית, וסתם קליטה שתי שבתות, כלומר ארבע עשרה יום³⁹, ודבר זה אסור לעולם מפני מראית העין שמא יאמר הרואה בשביעית נטעו⁴⁰, שהרי מונים שנות הנטיעה של אילן זה לערלה ולרבעי כשיוצא מאיסור ערלה ומחללין אותו ברביעית, והרואה מונה השנים למפרע ויודע שנטעה בשביעית, ויבואו להתיר נטיעה בשביעית.

נמצאת אומר שהנוטע או המבריך או המרכיב ערב שביעית ארבעים וארבע יום קודם ר"ה יקיים, פחות מכן בין בשוגג בין במזיד יעקור, ואם לא עקר הפירות מותרין⁴¹, ואם מת קודם שיעקור מחייבין את היורש לעקור. וי"א⁴² שבזמן הזה מותר עד ראש השנה לנטוע.

אם ראו שהשריש קודם⁴³ הוי קליטה ואין צריך לעקור.

אם זרען גוי או במקומות שכבשו עולי מצרים ולא עולי בבל דשביעית שם מדרבנן א"צ לעקור⁴⁴.

יום מותר בזה"ו שהרי מונין מהראשונה אם לא פסקה מהראשונה אבל אם הפסיקה מהראשונה ובהפסקה זו נעשה עכשיו ערלה אסור לעשות כן תוך מ"ד יום אף בזה"ו משום מונין. דרך אמונה שם פז³⁸ שבשלושים יום ייחשב שנה.

³⁹ ובירק וזרעים סני בגי' ימים לקליטה, ובשדה יבשה ביותר משתהה לקלוט יותר מג' ימים וא"א לעמוד עליה א"כ רואים שהשריש או צומח חזו"א שביעית סי' י"ז סקב"ח. וסי' כ"ה סקל"ז וכלאים סי' ד' סק"ל.

⁴⁰ בגמ' גיטין נג: אמרי' הנוטע בשביעית בין בשוגג בין במזיד יעקור ויש ע"ז ב' טעמים בגמ' טעם א' דנחשדו ישראל על השביעית ואם יאמרו ששוגג מותר חיישי' שיטע במזיד ויאמר שוגג הייתי ולכן קנסוהו דגם בשוגג יעקור ועוד טעם מפני שישראל מונין שני ערלה לשביעית לפי שצריכין למנות שנות הנטיעה לערלה ולרבעי כשיוצא מאיסור ערלה ומחללין אותו ברביעית והרואה מונה השנים למפרע ויודע שנטעה בשביעית ויבואו להתיר נטיעה בשביעית, לכן אמרו חכמים שגם בשוגג יעקור, ואיתא בירושלמי שביעית (פ"ב ה"ד תרומות פ"ד ה"א שבת פ"ג ה"א) שלוש נ"מ בין הטעמים א' אם מת אם קנסו בנו שיעקור דלטעם חשד י"ל דבכנו לא קנסו אבל לטעם מונין אין נ"מ בינו לבין בנו, ב' כשנטע פחות מ"ד יום לפני שביעית דמונין שני ערלה משביעית כמבואר בפ"ט ממע"ש ה"ט דלטעם חשד אין כאן שהרי לא נטע בשביעית אבל טעם מונין יש כאן. ג' כשנטע מ"ד יום לפני סוף שביעית דמונין משנה שמינית דלטעם מונין ליכא אבל טעם חשד איכא ודעת הרמב"ם דקי"ל כב' הטעמים לחומרא ולכן פסק פ"א ה"י"ב לענין שביעית כטעם חשד וכאן פסק לענין ערב שביעית כטעם מונין לחומרא ואסור גם בזה"ו משום מונין וכ"ד הריטב"א ועיין חזו"א שביעית סי' י"ז סקב"ב כ"ג כ"ה וכ"כ רש"ם ופה"ש ועי' רמב"ן ר"ה ט' ב' שב' ג"כ דמ"ד חשד אית ל' נמי טעם מונין.

⁴¹ ודעת הרמב"ן וקצת ראשונים שהפירות אסורין ובר"י קורקוס ובחזו"א סי' י"ז סקב"ה נראה דקי"ל כרמב"ם וכדמסיק בירו' וכ"כ רש"ם.

⁴² דעת תוס' והר"ן דבזה"ו מותר לנטוע עד ר"ה דלא קי"ל כטעם מונין

⁴³ חזו"א שם שם סי' כ"ה סקל"ז וכלאים סי' ד' סק"ל

⁴⁴ דרך אמונה שם צג

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

כל דבר שאין נוהג בו ערלה כגון אילן סרק נטעין גם בזמן הזה עד ר"ה וכן זורעין עד ר"ה בזה"ז שאין ערלה בזרעים⁴⁵.

דף פג:

ג. אין אדם אוסר דבר שאינו שלו

הזורע זרעים כלאים וכן המרכיב אילנות כלאים אע"פ שהוא לוקה ועל אף שהייב לעוקרן או לעשות מחיצה ביניהם הרי אלו מותרין באכילה⁴⁶.

אבל בכלאי הכרם, הפירות בין הגפנים ובין הזרעים נאסרים באכילה ובהנייה⁴⁷ שנאמר (דברים כב פסוק ט) **פֶּן תִּקְנֶיֶשׁ הַמְּלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרַע וּתְבוֹאֵת הַכֶּרֶם, כְּלוּמַר פֶּן תִּתְרַחֵק**⁴⁸ ותאסור שניהם⁴⁹.

⁴⁵ חזו"א שם סי' כב ס"ק ה' ובסי' כ"ה סקי"ג ובסי' כ"ו סקי"ג

⁴⁶ רמב"ם כלאים פ"א ה"ז חזו"א דיני כלאים אות לא

⁴⁷ כלאי הכרם האסורים באכילה כיצד י"א שאסור לזרוע ירקות או תבואה בעד הגפנים או ליטע גפן בעד הירק או תבואה, ואם עשה כן אע"פ שאינו לוקה הרי זה קדש אע"ג שלא זרע אלא מין אחד עם הגפנים ונאסרו שניהם בהנאה הירק או התבואה או הגפנים, בין שזרע ישראל, בין שזרע נכרי, בין שעלו מאליהן, בין שנטע הגפן בתוך הירק שניהם אסורין (רמב"ם מאכלות אסורות שם כלאים פ"ה ה"ז ה"ו שו"ע יו"ד סי' רצו סעי' ג' ואע"ג דלא זרע אלא מין אחד בכרם דכתיב כרמך לא תזרע כלאים מ"מ לענין חיוב אכילתן אע"ג דלא זרע אלא מין אחד בכרם לוקה על אכילתן שאין אכילה תלוי בזריעה. תדע דאפי' זרעו נכרי לוקה על אכילתו וכן אם עלו מאליהן: (רדב"ז שם) וכן דעת היראים מצוה שפט וראב"ן סי' נג) וי"א (בהגהות מיימוניות מאכלות אסורות שם ה"ו) שאין הפירות נאסרים עד שיזרע הטע שזרעו וחרצן במפולת יד וי"א שאע"ג שאינו מתחייב על הזריעה אא"כ זרע הטע שזרעה וחרצן במפולת יד הפירות נאסרים מן התורה אפילו אם זרע שלא במפולת יד ואם זרע רק מין אחד עם הכרם אפילו איסור דרבנן אין בו וי"א שאפילו בשני מינים אם אינו במפולת יד אינו אסור אלא מדרבנן (חינוך מצוה תקמה רא"ש בה' כלאים בשם הרמ"ה) ודעת הגר"א בביאורו לשו"ע שם שכן הוא דעת הרמב"ם וי"א שאף חיטה ושעורה במפולת יד בזמן הזה אינו אלא דרבנן (חזו"א סי' א' ס"ק ה' ובדיני כלאים אות לט)

⁴⁸ הקשה בלח"מ שם דכפ' האיש מקדש (דף נ"ז) אמרו בכלאי הכרם מנלן אמר ר' חזקיה אמר קרא פן תקדש תוקד אש וקשה לרבינו אמאי לא כתב כן וכתב דהוי מלשון פן תתרחק: ועיין רדב"ז שם שתירץ "ונראה שהוא אל תגע בי כי קדשתך (ישעיה ס"ה) כלומר התרחק ממני משום דקשיא ליה על דרשת חזקיה שעושה ממלה אחת שתי מלות ותו דמשמע לשון יחיד ולא נאסר אלא אחד מהם וזהו שכתב פן תתרחק ותאסור את שניהם. א"ג לעולם אית ליה דרשא דתוקד אש אלא דאתיא לומר דמעון שריפה והכי משמע ממה שכתבו פ"ה דכלאים וז"ל ושו"רפין את שתייהן שנאמר פן תקדש המלאה וגו' והכי דריש קרא לענין דשניהם אסורין בהנאה פן תקדש המלאה וגו' פן תצטרך להתרחק מן המלאה ותבואת הכרם לפי שנאסרו שתייהן בהנאה ודריש נמי תוקד אש שטעון שריפה ולא קבורה:"

⁴⁹ רמב"ם מאכלות אסורות פ"י ה"ו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

אחד⁵⁰ הנוטע בין הזרעים, או זורע בין התבואה או ירק, ואחד המקיים⁵¹ כיון שראה כלאים או ידע מכלאים שצמחו בכרמו והניחם הרי זה קדש.

אין אדם מקדש⁵² דבר שאינו שלו, אלא אם נוח לבעלים במה שעשה, דכתיב (דברים כב פסוק ט) לֹא־תִזְרַע פְּרִמָּךְ פְּלִאִים כִּרְמֶךָ מִשְׁמַע דוֹקָא שֶׁלְךָ או דניחא לך⁵³.

לפיכך המסכך גפנו על גבי תבואתו של חבירו קדש גפנו, ואסור באכילה לכל העולם⁵⁴, ולא נתקדשה התבואה, ואפי' אם בעל התבואה ידע מזה, ואמרו לו גדור. שמכוון שמוטל על המזיק לגדור אין אצלו כלאים ואפי' אם שהה והוסיף אחד ממאתים וגם חכמים לא חייבוהו לגדור, ובעל התבואה מותר להשקות התבואה אף בעוד הגפן מסכך עליה⁵⁵.

סכך גפן חבירו על תבואתו קדש תבואה, ואסורה באכילה⁵⁶, ולא קדש גפן חבירו, סכך גפן חבירו על תבואת חבירו לא קדש אחד מהן, וכן הזורע בשדהו תוך ד"א של כרם חבירו הזרעים אסורין. אך הזורע כרמו של חבירו אין אוסר גם הזרעים, כיון שע"פ דין אין הזרעים שלו אלא שבעל הכרם צריך ליתן לו יציאותיו⁵⁷.

⁵⁰ רמב"ם הלכות כלאים פרק ה הלכה ה, שו"ע ונו"כ יו"ד רצו ד

⁵¹ אף על גב דלא קי"ל כר"ע דאמר המקיים כלאים לוקה אלא כרבנן דאינו אלא איסור דרבנן, וחייב לעוקרן מדרבנן, מ"מ אם לא עקרן קידש ונאסרו מה"ת, ואם מקיים ע"י מעשה יש אופנים שלוקה מה"ת כגון במחפה או מנכש. עיין חו"א כלאים סי' ד' סק"ג

⁵² הרא"ש בסוף הערל ומביאו ג"כ הגר"א בשו"ע כאן וכן פסק שם בפסקי רי"ד וכ"פ בכ"פ פנ"ח חלקו על הרמב"ם וכן במאירי ביבמות פ"ג א' הביא שגאוני ספרד פסקו דאדם אוסר דבר שאינו שלו, ועי' רמב"ן ריש ב"ב שהביא ג"כ פי' א' דרק בכלאים דרבנן אמרי' אין אדם אוסר דבר שאינו שלו והוא מעליות דרבנן יונה שם ע"ש וכ"כ הרשב"א שם וכן הביא המאירי שם ובמאירי עצמו שם ביבמות וברי"ש ב"ב דעתו לחלק דהיכא דזרע בהיתר ואח"כ נפרצה המחיצה אוסר גם דבר שאינו שלו אבל אם זרע בתחלה באיסור אינו אוסר והוא להיפך מדעה ראשונה שהביא רמב"ן ועי' בתוס' שאנ"ן בשמ"ק ב"ק ק' שדעתו דבכלאים דאורייתא לכ"ע אדם אוסר דבר שאינו שלו וברמב"ן עצמו בב"ב שם משמע דמסכים לדעת רבנו דלעולם אין אוסר וכתב שכן משמע בירושלמי. דרך אמונה ציון ההלכה שם ס"ק פב

⁵³ רמב"ן ריש ב"ב וכ"כ הר"ש בחד תירוץא בפ"ז מ"ד וכ"כ הרע"ב ובוזו מיושב הא דפסק רבנו בפ"ב משחיטה הכ"א דאדם אוסר דבר שאינו שלו ורק היכי דלצעורי' קמכוין אין אוסר והכי קי"ל בשו"ע.

⁵⁴ ודעת התוס' דגם הגפן לא נאסר שאין כאן כלאים כלל. חו"א סי' ג' סק"ב.

⁵⁵ דרך אמונה שם נב

⁵⁶ ובוזו גם תוב' הנוכר מודה כיון שעשה מעשה בתבואת חבירו.

⁵⁷ חו"א סי' ג' סקט"ו ואפשר כיון דלא ניחא לי' לבעה"ב דליקני הו"ל הזרעים של הזורע ואסורין.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ומפני זה⁵⁸ שאינו אוסר את שאינו שלו, הזורע כרמו בשביעית שהכל הפקר⁵⁹ ואין זה שלו, לא קדש הגפן ואפי' בזה"ז דשביעית דרבנן. והתבואה בלא"ה אסורה משום ספיחין. ואם הענבים כבר חנטו בששית, הכרם אסור כיון שהוא שלו. והזרעים מותרים אם אין בהן משום ספיחין⁶⁰.

ודוקא בכלאים אינו אוסר את שאינו שלו, אך בשאר איסורים⁶¹ אם עשה מעשה אוסר גם את שאינו שלו לפיכך למרות שלא אסרה תורה לישראל דבר הנעשה לע"ז אלא דברים שהם פגרים מתים ופסלם או עשאם לאלוה אבל בעלי חיים אינם נאסרים משום עשותן ע"ז. ואפילו השתחוה לבהמה שלו לא נאסרה, היינו דווקא כשלא עשה בהן מעשה, אבל אם עשה בהן מעשה כגון ששחטה להיותה ע"ז אפילו לא שחט בה אלא סימן אחד אסרה, ואפילו אינה שלו ומה שקיימא לן שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו כדילפינן מאיש כי יקדיש את ביתו קדש, מה ביתו שלו וברשותו כו'. הני מילי שלא עשה בו מעשה, אבל עשה בו מעשה אסרה מדרבנן שכן מצינו באבני מזבח שגגזום מלכי בית חשמונאי משום דשיקצום מלכי יון לע"ז, ואף על גב דשל הקדש היו ולא שלחן היו, אפילו הכי כיון דעבוד בהו מעשה אסרינהו רבנן.

ודווקא גוי שעושה מעשה בבהמת ישראל לשם ע"ז אסרה אף על פי שאינה שלו, דאמרינן וודאי מחשבתו לשם ע"ז אבל ישראל שעשה מעשה לשם ע"ז בבהמת חבירו לא אסרה דאמרינן וודאי אין מחשבתו לע"ז אלא לצעורי חבירו קמכוין. במה דברים אמורים שאין לו חלק בגווה, אבל אם יש לו חלק בגווה אסרה דוודאי דעתו לע"ז בחלק שלו, דליכא למימר לצעורי עצמו קמכוין. ויש אמרים דאפילו יש לו חלק בגווה לא אסרה דלצעורי חבירו קמכוין. ואם ישראל מומר הוא או שהתרו בו וקבל ההתראה הרי זה וודאי מחשבתו ולבו לע"ז הוא שהרי הוא מוסר עצמו למיתה בשבילה ואוסר, וע"ל סעיף ד'. ותקרות בעלי חיים ומשמייהם אף על פי שבקרקע אינם נאסרים בהנאה כדאיתא לעיל סעיף ב', בבעלי חיים נאסרים בהנאה דכיון דהם עצמם יכולין להיות קרויים זבחי מתים, ונאסרים מחמת תקרובת, כשמקריבים אותם לע"ז גם תקרובתם שמקריבים להם נאסרים.

הדרן עלך הערל

⁵⁸ רמב"ם שם ובישועות מלכו

⁵⁹ ועיין חזו"א סי' ג' ס"ק יח מש"כ בזה והביא שהר"ש שם פ"ז מ"ד כתב שאפשר שהזמורות והקשים נאסרו

כיון שאין בהם קדושת שביעית

⁶⁰ חזו"א סי' ג' סק מ"ו – י"ח

⁶¹ שו"ע ונו"כ יו"ד קמה ח ובלבוש שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>